

รายงานการเดินทางไปราชการ ณ สาธารณรัฐเกาหลี

- ชื่อโครงการ**
 - การประชุมวิชาการระดับภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกว่าด้วยมรดกวัฒนธรรมใต้น้ำครั้งที่ 5
 - การประชุมสัมมนา มรดกวัฒนธรรมใต้น้ำเกาหลีและอาเซียน
- วัตถุประสงค์** การประชุมวิชาการระดับภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกว่าด้วยมรดกวัฒนธรรมใต้น้ำครั้งที่ 5 มีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับมรดกทางวัฒนธรรมใต้น้ำของภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก โดยร่วมกันหารือเกี่ยวกับกลยุทธ์สำหรับการจัดการและการคุ้มครอง โดยเน้นย้ำถึงความสำคัญของความรู้ทางนิเวศวิทยาแบบดั้งเดิม และเน้นย้ำถึงคุณค่าของมรดกทางวัฒนธรรมใต้น้ำในการจัดการกับภัยคุกคามใหม่ เช่น การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การประชุมมุ่งสำรวจว่าโบราณคดีทางทะเลและใต้น้ำสามารถมีส่วนช่วยให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนข้อ 14 ได้อย่างไร คณะผู้อภิปรายได้รับการสนับสนุนให้มุ่งเน้นไปที่แนวทางสหวิทยาการ ผสมผสานความรู้ทางนิเวศวิทยาแบบดั้งเดิมเข้ากับการศึกษาอดีตทางทะเลของภูมิภาค ผู้เข้าร่วมจากภาคส่วนต่าง ๆ สามารถนำเสนอและเข้าร่วม ซึ่งเป็นการสานต่อความสำเร็จของการประชุมระดับภูมิภาคครั้งก่อน ๆ
- กำหนดเวลา** 13 - 22 พฤศจิกายน 2566
- สถานที่**
 - ศูนย์วัฒนธรรมเอเชีย เมืองกวางจู สาธารณรัฐเกาหลี
 - สถาบันวิจัยมรดกวัฒนธรรมทางทะเลแห่งชาติ เมืองมอกโป สาธารณรัฐเกาหลี
 - พิพิธภัณฑ์แห่งชาติพาณิชยน์นาวิ เมืองแทฮัน สาธารณรัฐเกาหลี
- หน่วยงานผู้จัดงาน**
 - คณะกรรมการการประชุมวิชาการระดับภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกว่าด้วยมรดกวัฒนธรรมใต้น้ำ
 - สถาบันวิจัยมรดกวัฒนธรรมทางทะเลแห่งชาติเกาหลี
 - องค์การบริหารมรดกทางวัฒนธรรมเกาหลี
- หน่วยงานสนับสนุน** -
- กิจกรรม**
 - การประชุมวิชาการระดับภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกว่าด้วยมรดกวัฒนธรรมใต้น้ำครั้งที่ 5
 - การประชุมสัมมนา มรดกวัฒนธรรมใต้น้ำเกาหลีและอาเซียน
- คณะผู้แทนไทย**
 - นายวงศกร ระโหฐาน นักโบราณคดีชำนาญการ กลุ่มวิชาการโบราณคดีใต้น้ำ กองโบราณคดีใต้น้ำ
 - นางสาวพรนัชชา สังข์ประสิทธิ์ นักโบราณคดีชำนาญการ กลุ่มวิชาการโบราณคดีใต้น้ำ กองโบราณคดีใต้น้ำ

3. นายณภัทร ภิรมย์รักษ์ ผู้ช่วยนักโบราณคดี กลุ่มวิชาการโบราณคดีใต้น้ำ กองโบราณคดีใต้น้ำ
4. นายคงกมล รัฐปัติย์ ภัณฑารักษ์ชำนาญการ พช.พาณิชย์นาวี สำนักศิลปากรที่ 5 ปราจีนบุรี
5. นางสาวณัฐชยา พัฒนสุทธิรัตน์ นักวิทยาศาสตร์ กลุ่มวิทยาศาสตร์เพื่อการอนุรักษ์ สำนักพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ

9. สรุปสาระของกิจกรรม

การประชุมวิชาการระดับภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกว่าด้วยมรดกวัฒนธรรมใต้น้ำครั้งที่ 5 หรือ THE ASIA-PACIFIC REGIONAL CONFERENCE ON UNDERWATER CULTURAL HERITAGE (APCONF5) เป็นการประชุมวิชาการเปิดด้านมรดกทางวัฒนธรรมใต้น้ำ จัดขึ้นครั้งแรกในปี พ.ศ.2554 ณ ประเทศฟิลิปปินส์ จนถึงปัจจุบัน นับเป็นครั้งที่ 5 แล้ว ถือเป็นการประชุมวิชาการที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับงานมรดกวัฒนธรรมใต้น้ำที่ใหญ่ที่สุดในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก ประกอบด้วย 26 เซสชั่นย่อย และมีผู้นำเสนอผลงานทางวิชาการในคราวนี้ถึง 192 บทความ

กิจกรรมจัดขึ้นระหว่างวันที่ 13 - 18 พฤศจิกายน พ.ศ.2566 รวมระยะเวลา 6 วัน โดยใน 5 วันแรกเป็นการประชุมนำเสนอผลงานทางวิชาการ ส่วนวันสุดท้ายเป็นกิจกรรมทัศนศึกษา

การประชุมการประชุมวิชาการระดับภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกว่าด้วยมรดกวัฒนธรรมใต้น้ำนั้นประเทศเจ้าภาพจะผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันไป โดยในครั้งที่ 5 นี้ การประชุมจัดขึ้น ณ ศูนย์วัฒนธรรมเอเชีย เมืองกวางจู สาธารณรัฐเกาหลี โดยมีหน่วยงานหลักในการดูแลรับผิดชอบบุคลากรและสถานที่ คือ สถาบันวิจัยมรดกวัฒนธรรมทางทะเลแห่งชาติเกาหลี

นอกจากนั้น ในการประชุมคราวนี้ นับว่าเป็นการประชุมที่มีนักวิจัยชาวไทยเข้าร่วมนำเสนอผลงานมากที่สุดถึง 7 คน โดยเป็นบุคลากรของกรมศิลปากร 6 คน และนักวิจัยอิสระ 1 คน โดยผู้เขียนได้เข้าร่วมในเซสชั่นที่ 6 เรือโบราณแบบเชือกรัดสันเจาะรู: งานวิจัยใหม่จากเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และแปซิฟิก (Session 6: Lashed-lug boats: Emerging research from Southeast Asia and the Pacific) โดยนำเสนอในหัวข้อ เรือ “บ้านคลองยวน” ต้นศตวรรษที่ 9 พบที่ไชยา คาบสมุทไทย: การเปรียบเทียบ ความแตกต่าง และสมรรถนะ (The Early Ninth-Century ‘Ban Khlong Yuan’ Lashed-Lug Boat of Chaiya, Peninsular Thailand: comparisons, contrasts and capabilities)

ต่อมาในวันที่ 18 พฤศจิกายน พ.ศ.2566 คณะจัดงานได้นำผู้ร่วมนำเสนอผลงานไปทัศนศึกษา ณ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติพาณิชย์นาวี ณ เมืองมอกโป โดยภายในพิพิธภัณฑสถานจัดแสดงเรื่องราวเกี่ยวกับการค้าทางทะเลของคาบสมุทเกาหลี และโบราณวัตถุต่าง ๆ ที่ค้นพบจากการดำเนินงานทางโบราณคดีใต้น้ำในทะเล

ตะวันตกของประเทศเกาหลีใต้ พบหลักฐานที่น่าสนใจมากมายเช่นเครื่องปั้นดินเผาทั้งของเกาหลีและของจีน เหยือกชาม ข้าวของเครื่องใช้ภายในเรือ รวมทั้งยังจัดแสดงซากเรืออับปาง ชื่อ Sinan Shipwreck ซึ่งเป็นเรือสำเภาจีนอายุพุทธศตวรรษที่ 19 สมัยราชวงศ์หยวน เรือ Sinan เป็นเรือสำเภาโบราณลำแรกที่ค้นพบในประเทศเกาหลีใต้ เมื่อปี พ.ศ.2519 และได้รับการกู้ขึ้นมาอนุรักษ์โดยนักอนุรักษ์ตามกระบวนการทางวิทยาศาสตร์จนสามารถจัดแสดงได้ สิ่งนี้แสดงถึงศักยภาพของสถาบันวิจัยมรดกวัฒนธรรมทางทะเลแห่งชาติเกาหลีในการอนุรักษ์โบราณวัตถุและซากเรือจากใต้น้ำที่สูงระดับต้น ๆ ของเอเชีย หรือแม้กระทั่งของโลก ซึ่งควรค่าแก่การไปศึกษาเรียนรู้

ต่อมา ระหว่าง วันที่ 19 – 22 ผู้เขียน และนางสาวณัฐชยา พัฒนสุทธิรัตน์ นักวิทยาศาสตร์ กลุ่มวิทยาศาสตร์ เพื่อการอนุรักษ์ สำนักพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ได้รับเชิญจากสถาบันวิจัยมรดกวัฒนธรรมทางทะเลแห่งชาติเกาหลีให้เข้าร่วมกิจกรรมการประชุมสัมมนา มรดกวัฒนธรรมใต้น้ำเกาหลีและอาเซียน ณ เมืองมอกโป ซึ่งจัดต่อเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกว่าด้วยมรดกวัฒนธรรมใต้น้ำครั้งที่ 5

ภายในกิจกรรมเป็นการบรรยายนำเสนอความก้าวหน้าด้านงานมรดกทางวัฒนธรรมใต้น้ำและการอนุรักษ์โบราณวัตถุจากใต้น้ำ โดยมีผู้แทนได้รับเชิญจากประเทศต่าง ๆ ใน ภูมิภาคอาเซียนประกอบด้วย ประเทศไทย ฟิลิปปินส์ และอินโดนีเซีย ซึ่งทั้ง 3 ประเทศถือว่าเป็นประเทศที่มีงานและหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านมรดกวัฒนธรรมใต้น้ำโดยตรง

ผู้เขียนได้บรรยายในหัวข้อ “การอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมใต้น้ำของประเทศไทย” (Preserving Thailand's Underwater Cultural Heritage: A Dive into Conservation Efforts) ซึ่งเกี่ยวข้องกับงานโบราณคดีใต้น้ำและการอนุรักษ์และคุ้มครองมรดกวัฒนธรรมใต้น้ำในประเทศไทยในภาพรวม

นอกจากนี้ เจ้าหน้าที่สถาบันวิจัยมรดกวัฒนธรรมทางทะเลแห่งชาติเกาหลียังได้พาผู้เข้าร่วมสัมมนาเข้าชม ส่วนของการอนุรักษ์โบราณวัตถุและไม้เรือขุดน้ำของสถาบันฯ ทั้งที่เมืองมอกโปและที่เมืองแทฮัน ซึ่งนับว่า ส่วนอนุรักษ์ของสถาบันมีความก้าวหน้ามากที่สุดแห่งหนึ่งในโลกในความเห็นของผู้เขียน โดยสามารถเทียบชั้นกับงานอนุรักษ์ซากเรือโบราณในยุโรปได้

10. ข้อเสนอแนะจากกิจกรรม

ในความเห็นของผู้เขียน การประชุมวิชาการระดับภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกว่าด้วยมรดกวัฒนธรรมใต้น้ำครั้งที่ 5 ถือว่าประสบความสำเร็จอย่างมาก สามารถสร้างชื่อเสียงให้กับทั้งสถาบันวิจัยมรดกวัฒนธรรมทางทะเลแห่งชาติเกาหลี และองค์การบริหารมรดกทางวัฒนธรรมเกาหลี ทั้งยังนำความภาคภูมิใจมาสู่ประชาชนและประเทศสาธารณรัฐเกาหลีในการจัดการประชุมใหญ่ในระดับนี้ได้อย่างประสบผลสำเร็จ

งานมรดกทางวัฒนธรรมใต้น้ำหรืองานโบราณคดีใต้น้ำแม้จะมีกำเนิดมายาวนานแล้วและหลายประเทศในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิกก็ได้มีการดำเนินการทางโบราณคดีใต้น้ำมาอย่างต่อเนื่อง แต่การประชุมวิชาการเฉพาะ

ภูมิภาคเพิ่งจะมีขึ้นครั้งแรกใน พ.ศ.2554 การประชุมครั้งนี้จึงถือว่ามีความสำคัญในการแสดงตัวตนของประเทศไทยในฐานะที่มีการดำเนินงานทางโบราณคดีใต้น้ำมาอย่างยาวนาน

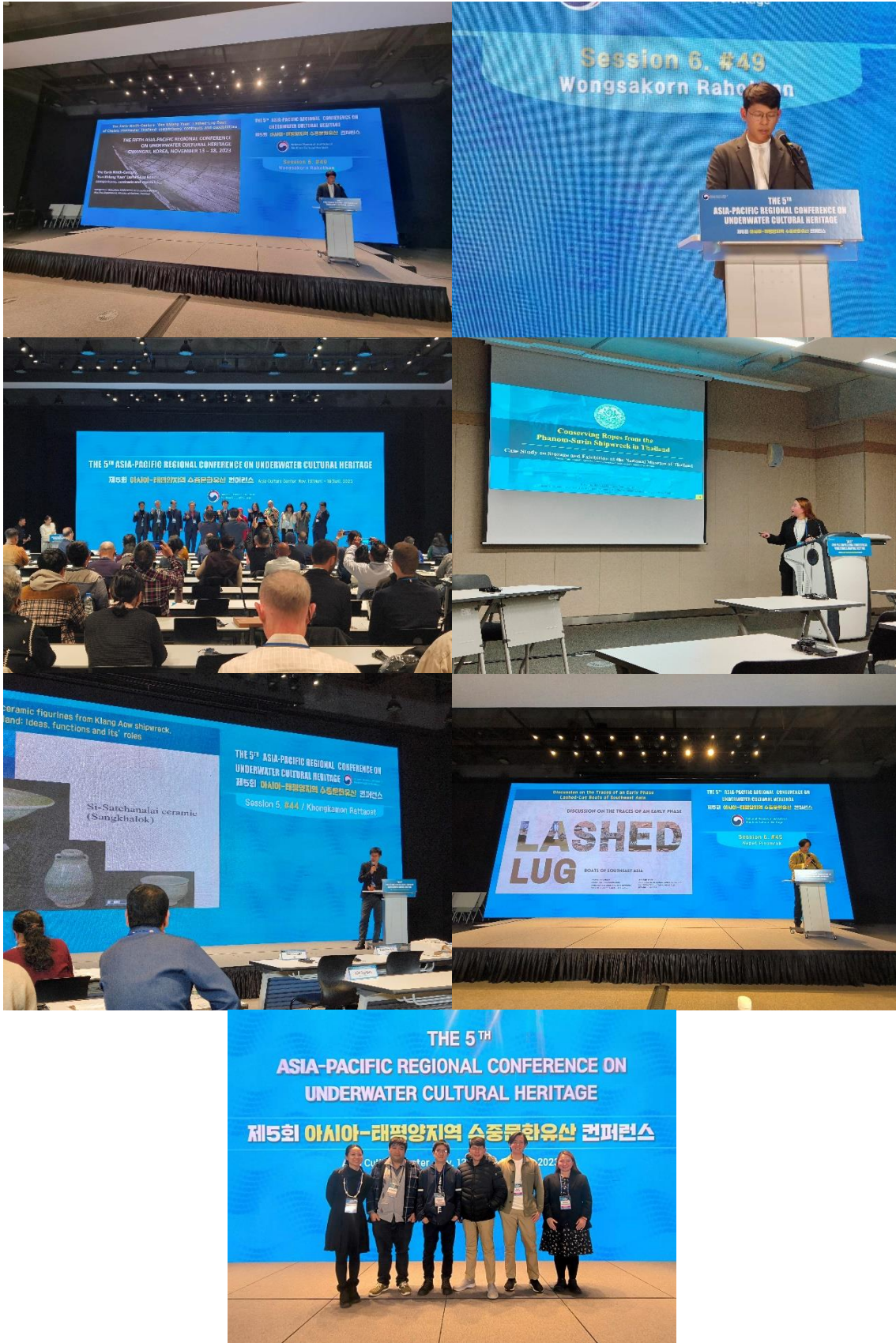
หัวข้อต่าง ๆ ที่ได้มีการนำเสนอในการประชุมครั้งนี้ถือได้ว่าเป็นการเปิดมิติใหม่ ๆ ด้านงานมรดกวัฒนธรรมใต้น้ำได้อย่างน่าสนใจ ทั้งปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่ส่งผลกระทบต่อการเสื่อมสภาพของแหล่งมรดกวัฒนธรรมใต้น้ำ การค้นพบใหม่ทางโบราณคดีใต้น้ำ และเทคโนโลยีใหม่ในการสำรวจทางโบราณคดีใต้น้ำ เป็นต้น สมควรที่จะมีนักวิจัยด้านโบราณคดีใต้น้ำชาวไทยเข้าร่วมกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

ผู้สรุปผลการเดินทางไปราชการ

(นายวงศกร ระโหฐาน)

นักโบราณคดีชำนาญการ

การประชุมวิชาการระดับภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกว่าด้วยมรดกวัฒนธรรมใต้น้ำครั้งที่ 5

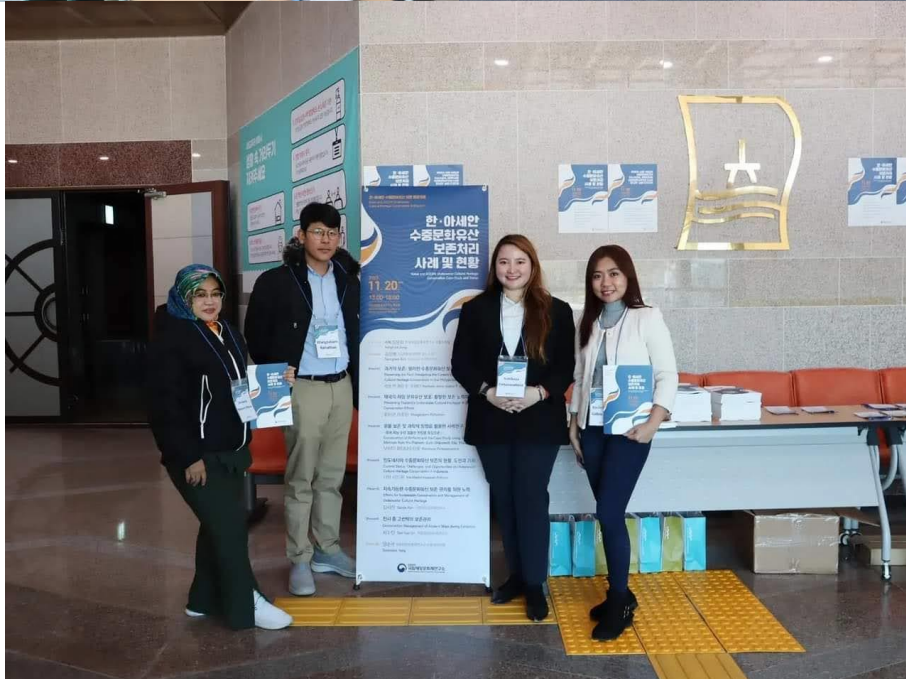
ทัศนศึกษา ณ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เมืองมอกโป

ทัศนศึกษาส่วนการอนุรักษ์โบราณวัตถุจากใต้น้ำ เมืองมอกโป

การประชุมสัมมนาบรรณคดีวัฒนธรรมใต้น้ำเกาหลีและอาเซียน เมืองมอกโป

เยี่ยมชมเรือชุดค้นทางโบราณคดีใต้น้ำ “นุรีอัน” เมืองมอกโป

